

SMERNICE ZA IZVAJANJE
ZAKONA O PREPREČEVANJU
PRANJA DENARJA IN
FINANCIRANJA TERORIZMA

Številka: 0072-6/2023-1

Datum: 28. 3. 2023

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	1
1.1	Namen smernic.....	1
1.2	Pomen izrazov.....	1
1.3	Predpisi s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.....	2
1.4	Nacionalna ocena tveganja.....	2
1.5	Ocene tveganj revizijske družbe.....	2
1.6	O pranju denarja in financiranju terorizma.....	3
1.7	Ukrepi revizijskih družb za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja.....	4
2	OCENA TVEGANJA.....	4
2.1	Ocena tveganja pranja denarja in financiranja terorizma.....	5
2.2	Ocena tveganja poslovanja revizijske družbe.....	5
2.3	Ocena tveganja stranke.....	7
3	PREGLED STRANKE.....	12
3.1	Poenostavljeni pregled stranke.....	13
3.2	Poglobljeni pregled stranke.....	13
3.3	Identifikacija tujih politično izpostavljenih oseb.....	15
4	KONČNA DOLOČBA.....	16
	PRILOGA: INDIKATORJI PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA.....	1
	Splošni indikatorji.....	1
	Poznavanje poročanja ali zahtev vodenja evidenc.....	2
	Identifikacijski dokumenti.....	2
	Gotovinske transakcije.....	2
	Ekonomski razlogi.....	2
	Posli in transakcije, ki vključujejo druge države.....	3
	Transakcije in poslovanje, vezano na »Offshore« države.....	3
	Indikatorji, značilni za dejavnost revidiranja in računovodenja.....	3

Na podlagi 169. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22, 145/22; v nadaljevanju: ZPPDFT-2) je strokovni svet Agencije za javni nadzor nad revidiranjem na svoji 138. redni seji dne 28. 3. 2023 sprejel

SMERNICE ZA IZVAJANJE ZAKONA O PREPREČEVANJU PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

1 UVOD

ZPPDFT-2 v 169. členu določa, da morajo nadzorniki zavezancev iz 4. člena ZPPDFT-2 sprejeti in objaviti smernice za izvajanje posameznih določb zakona.

1.1 Namen smernic

Namen smernic je zagotoviti enotno izvajanje določb ZPPDFT-2 in na njegovi podlagi sprejetih notranjih aktov zavezancev. Obravnavajo problematiko pranja denarja in financiranja terorizma ter vlogo revizijske družbe pri preprečevanju teh dejanj. Revizijski družbi dajejo tudi usmeritve glede natančnejše opredelitve potrebnih aktivnosti v njihovih notranjih aktih, sprejetih na podlagi predpisov s področja preprečevanja pranja denarja.

Namen smernic je tudi oblikovati dobre prakse na področjih, ki niso neposredno urejena z zakonodajo, vendar lahko pomembno prispevajo k večji učinkovitosti revizijske družbe na tem področju.

Izdane smernice so pojasnjevalne narave in namenjene revizijski družbi za lažje razumevanje in enotno izvajanje določb ZPPDFT-2.

Revizijska družba pri določanju strank, poslovnih razmerij, transakcij, produktov, storitev, distribucijskih poti, držav ali geografskih območij, za katere ocenjuje, da predstavljajo neznatno ali povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, te smernice uporablja skupaj s Pravilnikom o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma, ki ga je določil minister, pristojen za finance.

1.2 Pomen izrazov

Izrazi in pojmi, uporabljeni v teh smernicah, se uporabljajo v pomenu, kot ga določajo ZPPDFT-2, ZRev-2 in razlagalni slovar priročnika mednarodnih objav s področij revidiranja, dajanja zagotovil in etike IFAC (<https://www.anr.si/predpisi/revidiranje/hierarhija-pravil-revidiranja/>).

1.3 Predpisi s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma

Revizijska družba te smernice uporablja skupaj z določili ZPPDFT-2 in podzakonskimi predpisi, ki urejajo:

- dejavnike neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma;
- izvajanje notranje kontrole, pooblaščenca, hrambo in varstvo podatkov, strokovno usposabljanje ter upravljanje evidenc pri zavezancih;
- določitev pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo sredstva elektronske identifikacije;
- način sporočanja podatkov Uradu Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju: Urad),
- seznam enakovrednih tretjih držav;
- določitev pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko nastopa v vlogi tretje osebe; in
- pogoje, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah.

1.4 Nacionalna ocena tveganja

Te smernice so sestavljene upoštevajoč nacionalno oceno tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma¹. Iz Poročila o nacionalni oceni tveganja Republike Slovenije za pranje denarja in financiranje terorizma izhaja, da je:

- ocena odpornosti sektorja »Revizijski in računovodski standardi ter prakse« na nevarnosti pranja denarja in financiranja terorizma srednja oziroma nizka; in
- stopnja izpostavljenosti dejavnosti revidiranja pranju denarja in financiranja terorizma je ocenjena z 0,10, torej kot »nizka (L)«;

1.5 Ocene tveganj revizijske družbe

V skladu z 18. členom ZPPDFT-2 mora revizijska družba:

- oceniti tveganje posamezne skupine ali vrste stranke, poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve ali distribucijske poti in upoštevati dejavnike geografskega tveganja glede na možne zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma (v nadaljevanju: ocena tveganja pranja denarja in financiranja terorizma);
- oceniti tveganje lastnega poslovanja (v nadaljevanju: ocena tveganja zavezanca); in
- oceniti tveganje posamezne stranke za pranje denarja in financiranje terorizma (v nadaljevanju: ocena tveganja stranke).

¹ Poročilo o nacionalni oceni tveganja Republike Slovenije za pranje denarja in financiranje terorizma, posodobljenega maja 2021; objavljeno februarja 2023 na strani: <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/UPPD/Dokumenti/Mednarodno-sodelovanje/NRA-2021/Povzetek-porocila-o-izvedbi-nacionalne-ocее-tveganja-Republike-Slovenije-za-pranje-denarja-in-financiranje-terorizma.docx>

1.6 O pranju denarja in financiranju terorizma

Pranje denarja je katero koli ravnanje z denarjem ali premoženjem, pridobljenim s kaznivim dejanjem, ki vključuje:

- zamenjavo ali kakršen koli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja; in
- skrivanje ali prikrievanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja.

Financiranje terorizma je zagotavljanje ali zbiranje oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom ali zavedajoč se, da bo v celoti ali delno uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja ali drugega dejanja, povezanega s terorizmom, ali da ga bo uporabil terorist oziroma teroristka (v nadaljevanju: terorist) ali teroristična organizacija.

Pogoj, da govorimo o pranju denarja, je premoženje, ki mora izvirati iz kaznivega dejanja, opredeljenega v Kazenskem zakoniku². Najpogostejša kazniva dejanja, ki so povezana s poslovanjem gospodarskih subjektov in bi jih revizijska družba lahko zaznala, ter bi lahko bila podlaga za nezakonito pridobitev premoženja, so kazniva dejanja zoper gospodarstvo, pravni promet ali javna sredstva, kot na primer:

- protipravno omejevanje konkurence;
- oškodovanje upnikov z goljufijo ali nevestnim poslovanjem;
- dajanje prednosti upnikom;
- poslovna goljufija;
- goljufija na škodo Evropske unije;
- preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti;
- preslepitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji;
- preslepitev kupcev;
- ponareditev ali uničenje poslovnih listin;
- izdaja in neupravičena pridobitev poslovne skrivnosti;
- zloraba notranje informacije;
- zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti;
- nedovoljeno sprejemanje ali dajanje daril;
- jemanje ali dajanje podkupnine;
- sprejemanje koristi ali dajanje daril za nezakonito posredovanje
- pranje denarja;
- davčna zatajitev;
- ponarejanje listin; in
- overitev lažne vsebine.

² (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP in 16/23; v nadaljevanju KZ-1

Revizijska družba mora biti pri ocenjevanju tveganj pozorna na tveganje:

- da bo pri stranki naletela na znake kaznivih dejanj, ki bodo imela za posledico pridobitev premoženja ali premoženjske koristi, ki bi bila lahko podvržena aktivnostim pranja denarja; in
- da bi bila stranka zlorabljen za aktivnosti pranja denarja s strani drugih oseb.

1.7 Ukrepi revizijske družbe za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja

Da bi revizijske družbe lahko učinkovito odkrivale in preprečevale pranje denarja in financiranje terorizma, morajo v skladu z ZPPDFT-2:

- izdelati oceno tveganja pranja denarja in financiranja terorizma;
- vzpostaviti politike, kontrole in postopke za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma;
- izvajati ukrepe za poznavanje stranke (v nadaljevanju: pregled stranke) na način in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT-2;
- sporočati predpisane in zahtevane podatke ter predložiti dokumentacijo Uradu;
- imenovati pooblaščenca in namestnika pooblaščenca ter zagotoviti pogoje za njihovo delo;
- skrbeti za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotoviti redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog po ZPPDFT-2;
- pripraviti seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma;
- zagotoviti varstvo in hrambo podatkov ter upravljanje predpisanih evidenc;
- izvajati politike in postopke skupine ter ukrepe odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v lastnih podružnicah in hčerinskih družbah v večinski lasti v državah članicah in v tretjih državah; in
- izvajati druge predpisane naloge in obveznosti.

2 OCENA TVEGANJA

Pranje denarja in financiranje terorizma poteka na mednarodni ravni, metode in tehnike njunega izvajanja pa se stalno spreminjajo. Z namenom prikrivanja izvora premoženja le-ta prehaja preko različnih pravnih oseb v različnih državah, pri čemer spreminja oblike. Tako tudi revizijska družba lahko postane člen v verigi pranja denarja in financiranja terorizma, zato s tem prežijo nanje nekatere nevarnosti, kot so:

- kazenski, prekrškovni oziroma administrativni ukrepi proti revizijski družbi in posameznim pooblaščenim revizorjem;
- civilne tožbe proti revizijski družbi in posameznim pooblaščenim revizorjem; in
- okrnitev ugleda ter posledična izguba posla revizijske družbe.

Revizijska družba izdelava oceno tveganja posamezne skupine ali vrste stranke, poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve ali distribucijske poti in upošteva dejavnike geografskega tveganja glede na možne zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Ocena tveganja in postopek določanja ocene tveganja iz prejšnjega odstavka odražata specifičnost zavezanca in njegovega poslovanja.

Oceno tveganja pripravi v skladu s temi smernicami, ter ob upoštevanju poročila o ugotovitvah nacionalne ocene tveganja in nadnacionalne ocene tveganja.

2.1 Ocena tveganja pranja denarja in financiranja terorizma

Smernice pomagajo postaviti oceno tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma, povezano:

- z revizijsko družbo;
- s stranko;
- s poslovnim razmerjem;
- s transakcijo;
- s produktom ali storitvijo;
- z distribucijsko potjo; ter
- z državo ali geografskim območjem.

Analiza tveganja mora temeljiti na poznavanju značilnosti poslovanja revizijske družbe, ter stranke, s katero se vzpostavlja poslovno razmerje. Viri, ki jih bo revizijska družba uporabljala za pridobivanje informacij o stranki, niso predpisani in si jih izbira sama. Pri tem smiselno upošteva postopke in vrste informacij, ki jih za spoznavanje poslovanja naročnika predvidevajo pravila revidiranja, ne glede na vrsto poslovnega razmerja, ki ga revizijska družba sklepa z naročnikom.

Zaradi pomembnosti poznavanja stranke pri analizi tveganja njene vpletenosti v pranje denarja in financiranje terorizma, je pomembno, kdo v revizijski družbi lahko ocenjuje s tem povezana tveganja. Revizijska družba v svojem notranjem aktu opredeli osebe, ki jim poveri izvajanje teh postopkov, pri tem pa mora upoštevati, da mora taka oseba:

- poznati dejavnike tveganja pranja denarja in financiranja terorizma;
- razpolagati z zadostnimi podatki o stranki ter o dejavnosti, ki jo opravlja; in
- izpolnjevati druge potrebne pogoje, ki omogočajo ustrezno poznavanje stranke in ocenjevanje njenega tveganja.

Nekatere stranke že po svoji naravi zbudajo pri revizijski družbi večje zaupanje, kot druge, saj so lahko zaradi značilnosti svojega poslovanja podvržene večjemu nadzoru s strani uradnih regulatorjev trga, oziroma kotirajo na borzi in so zato pod budnim očesom javnosti, njihovo poslovanje pa je oziroma mora biti zelo transparentno. Marsikdaj se poslovna razmerja sklepajo tudi zaradi zakonskih zahtev in niso posledica svobodne volje stranke. Tudi v takih primerih je verjetnost zlorabe poslovnega razmerja za pranje denarja ali financiranja terorizma manjša.

Ne glede na nadaljnje splošne usmeritve mora revizijska družba pri analizi tveganja stranke presojo v skladu s temi smernicami podrediti veljavnemu zakonu in Pravilniku o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma.

2.2 Ocena tveganja poslovanja revizijske družbe

Ocena

Revizijska družba mora v skladu ZPPDFT-2 oceniti tveganja svojega poslovanja, v povezavi:

- s skupinami ali vrstami strank, s katerimi sklepa poslovno razmerje;
- z geografskim področjem, s katerega prihajajo posamezne skupine ali vrste strank;

- z vrstami poslovnih razmerij, ki jih vzpostavlja s strankami;
- s storitvami, ki jih ponuja svojim strankam;
- z vrstami transakcij, ki jih izvaja s strankami; in
- z distribucijskimi potmi, po katerih nudi svoje storitve.

Ocena tveganja mora biti izdelana v zvezi z vsakim prej naštetim elementom poslovanja družbe, pri čemer družba poda oceno tveganja opisno ali numerično. Indikatorji tveganj so opisani v poglavju o ocenjevanju tveganj strank ter se jih lahko smiselno uporablja tudi za izdelavo ocene tveganj poslovanja revizijske družbe. Na podlagi parcialnih ocen tveganja revizijska družba izdelava tudi skupno oceno tveganja, in sicer s ponderiranim upoštevanjem parcialnih ocen.

Lastne ocene tveganj revizijska družba v skladu z ZPPDFT-2 dokumentira in posodablja najmanj vsaki dve leti. Ob vseh pomembnih spremembah svojih poslovnih procesov, kot so na primer uvedba novega produkta ali storitve, nove poslovne prakse, vključno z novimi distribucijskimi potmi, uvedba nove tehnologije za nove in obstoječe produkte ali organizacijske spremembe, revizijska družba opravi ustrezno oceno, kako te spremembe vplivajo na njeno izpostavljenost tveganju pranja denarja ali financiranja terorizma. Oceno tveganja revizijska družba izvede pred uvedbo prej omenjenih sprememb in v skladu z ugotovitvami sprejme ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Tveganje revizijske družbe izpostavljenosti pranja denarja in financiranja terorizma bo odvisno od kompleksnosti njenega poslovanja, predvsem vrste ponujenih storitev, ter ciljnih strank, v odvisnosti od tega pa tudi drugih dejavnikov tveganja, ki so vezane na to.

Ukrepi

Na podlagi ocene tveganj za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, vzpostavi in izvaja učinkovite politike, kontrole in postopke, ki so sorazmerni glede na njegovo dejavnost in velikost. To vključuje razvoj notranjih politik, kontrol in postopkov, ki se nanašajo na:

- upravljanja tveganj;
- skrbni pregled stranke;
- sporočanje podatkov Uradu;
- varstvo in hrambo podatkov ter upravljanje evidenc;
- notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma;
- zagotavljanje skladnosti s predpisi;
- varno zaposlovanje ter po potrebi varnostno preverjanje zaposlenih v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke;
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih;
- vzpostavitev učinkovitih politik, kontrol in postopkov, sorazmerne glede na tveganost skupine kot celote v svojih podružnicah ali hčerinskih družbah v državah članicah ali tretjih državah; ter
- vzpostavitev samostojne službe notranje revizije za preverjanje notranjih politik, kontrol in postopkov, če je revizijska družba srednja ali velika družba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

Navedene aktivnosti predstavljajo kontrolno okolje, ki ga ustvari revizijska družba, da tveganje vpletenosti v pranje denarja zmanjša na čim nižjo raven.

Revizijska družba redno spremlja učinkovitost politik in aktivnosti, ki jih izvaja v okviru kontrolnega okolja, ter na podlagi ugotovljenih slabosti uvede potrebne izboljšave.

2.3 Ocena tveganja stranke

Tveganja, povezana s stranko

Pri presoji stranke, v zvezi s katero obstaja neznatno tveganje pranja denarja in financiranja terorizma, revizijska družba upošteva predvsem naslednje splošne usmeritve:

- za pravne osebe:
 - stranka deluje v dejavnosti, ki je regulirana s strani enega ali več regulatorjev;
 - stranka je velika ali srednja gospodarska družba, in ima vzpostavljene ustrezne nadzorne organe;
 - stranka je v večinski državni ali občinski lasti;
 - stranka je država, lokalna skupnost, državni organ ali organ lokalne skupnosti;
 - stranka ima javna pooblastila;
 - stranka je subjekt javnega interesa; ter
 - sklepanje poslovnega razmerja poteka brez težav in zaznanih neobičajnih okoliščin;
- za fizične osebe:
 - stranka opravlja dejavnost in ima javna pooblastila; ter
 - identifikacija stranke poteka brez težav in zaznanih neobičajnih okoliščin.

Primeri strank, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje, so:

- banka;
- hranilnica;
- pošta;
- družba za upravljanje investicijskih skladov;
- ustanovitelj in upravljavec vzajemnih pokojninskih skladov;
- pokojninska družba ali borznoposredniška družba;
- podružnica pravne osebe iz prejšnjih alinej;
- notar;
- zbornica;
- zavarovalnica ali njena podružnica;
- zavod, katerega ustanovitelj je država ali občina;
- agencija, katerega ustanovitelj je država ali občina; in
- ministrstvo, organ v sestavi ministrstva, vladne službe;

Pri presoji stranke, v zvezi s katero obstaja povečano tveganje pranja denarja in financiranja terorizma, revizijska družba upošteva predvsem naslednje splošne usmeritve:

- sklepanje poslovnega razmerja s stranko ni mogoče osebno;
- komuniciranje s stranko, zaradi nerazumljivih razlogov, ni mogoče takrat, ko se običajno pričakuje ali je potrebno;
- dejanskega lastništva stranke ni mogoče ugotoviti zaradi razlogov na strani stranke;
- organizacijska struktura stranke je nejasna; in
- dejansko lastništvo stranke se pogosto menja.

Revizijska družba lahko na podlagi izkušenj in poznavanja strank njihovo tveganost opredeljuje tudi po drugih merilih, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Poslovno razmerje, ki ga stranka vzpostavlja z revizijsko družbo

Poslovno razmerje je vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki ga stranka sklene ali vzpostavi pri zavezancu in je povezan z opravljanjem dejavnosti zavezanca.

Revizijska družba pri presoji poslovnega razmerja, ki ga vzpostavlja s stranko, kot neznatno tveganega obravnava predvsem tistega, ki je skladen z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- stranka vzpostavlja poslovno razmerje zaradi zahtev zakonodaje;
- stranka vzpostavlja poslovno razmerje na podlagi zahtev regulatorja;
- stranka je velika ali srednja družba in vzpostavlja poslovno razmerje na podlagi zahtev organov upravljanja;
- stranka vzpostavlja poslovno razmerje za namene sodnih ali upravnih postopkov;
- stranka vzpostavlja poslovno razmerje za izvedbo storitev, ki jih v skladu s predpisi opravljajo revizijske družbe;
- stranka vzpostavlja poslovno razmerje na podlagi predhodnega zbiranja ponudb in izvedbe pogajanj; in
- stranka vzpostavlja poslovno razmerje z majhno pogodbeno vrednostjo.

Primeri poslovnih razmerij, ki izpolnjujejo navedene splošne kriterije, so:

- revidiranje računovodskih izkazov, ne glede na to, ali revizijo zahteva zakon ali je prostovoljna;
- revidiranje primernosti menjalnega razmerja;
- storitve sodnega izvedeništva;
- svetovanje v davčnih postopkih ali pravnih zadevah;
- notranje revidiranje naročnikov, od katerih zakon zahteva, da zagotovijo notranjo revizijo; in
- izvedba ocene vrednosti sredstva, pogodbeno vrednost storitve revizijske družbe pa je majhna;

Revizijska družba pri presoji poslovnega razmerja, ki ga vzpostavlja s stranko, kot povečano ali visoko tveganega obravnava predvsem tistega, ki je skladen z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- stranka vzpostavlja več zaporednih istovrstnih poslovnih razmerij z nizko pogodbeno vrednostjo;
- stranka želi iz nepojasnjenih ali nerazumljivih razlogov vzpostaviti več poslovnih razmerij;
- razlog za vzpostavitev poslovnega razmerja je na videz nelogičen, nerazumljiv;
- stranka išče nasvete, ki imajo znake prikrivanja njenih nezakonitih dejanj ali nezakonitih dejanj njenih strank; in
- namen vzpostavitve poslovnega razmerja je v prikrivanju strankinih nezakonitih ali neupravičenih interesov (npr. naročilo izvedbe poslovne aktivnosti, ki bi jo lahko opravila stranka sama);

Revizijska družba lahko na podlagi izkušenj in poznavanja značilnosti poslovnih razmerij njihovo tveganost opredeljuje tudi po drugih kriterijih, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Transakcija, ki jo izvaja stranka

Transakcija je vsak sprejem, izročitev, zamenjava, hramba, razpolaganje ali drugo ravnanje z denarjem ali drugim premoženjem pri zavezancu. **Premoženje** so katera koli sredstva - materialna ali nematerialna, opredmetena ali neopredmetena, premičnine ali nepremičnine in pravne listine ali instrumenti v kateri koli obliki, tudi elektronski, ki dokazujejo lastništvo ali delež na teh sredstvih.

Revizijska družba pri presoji transakcije, ki jo izvaja stranka, kot neznatno tvegane uvrsti predvsem tiste, ki so skladne z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- transakcija je običajna za poslovanje revizijske družbe in ni v nasprotju s pravili revidiranja; in
- transakcija na stranko ne presega 1.000 EUR in ni ali se ne zdi, da bi bila sestavni del drugih, prej opravljenih transakcij.

Revizijska družba pri presoji transakcije, ki jo izvaja stranka, kot transakcije s povečanim tveganjem uvrsti tiste, ki so skladne z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- značilne so pogoste za dejavnost stranke neobičajne transakcije;
- transakcije se opravljajo po pomembno višji ali nižji vrednosti, kot je pričakovati in so pogoste;
- stranka opravlja transakcije s politično izpostavljenimi osebami;
- stranka opravlja transakcije s strankami, ki jih je težko identificirati; in
- v zvezi z računovodskim evidentiranjem transakcij so bili zaznani sumi prevarantskega računovodskega poročanja;

Revizijska družba lahko na podlagi izkušenj in poznavanja strank, kot (ne)tvegano opredeli tudi drugo vrsto transakcij, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Revizijska družba lahko na podlagi izkušenj in poznavanja značilnosti transakcij njihovo tveganost opredeljuje tudi po drugih kriterijih, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Storitve

Revizijska družba pri presoji tveganja storitve stranki, s katero sklepa poslovno razmerje, kot neznatno tvegano obravnava predvsem tisto, ki je skladna z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- izvedba storitve je zahtevana z zakonodajo;
- storitev je zakonsko regulirana;
- storitev se izvaja zaradi jasnih potreb drugih deležnikov stranke;
- storitev je običajna za dejavnost stranke;
- dejavnosti, ki so posebej zakonsko regulirane;
- dejavnosti, katerih izvajanje nadzira sektorski regulator; in
- dejavnosti, pri katerih ni ali je delež gotovinskega poslovanja zanemarljiv.

Revizijska družba pri presoji dejavnosti stranke, s katero sklepa poslovno razmerje, kot dejavnost s povečanim tveganjem obravnava tisto, ki je skladna z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- dejavnost stranke je nejasna, nerazumljiva, nelogična;
- stranka posluje s pogostimi gotovinskimi transakcijami;

- stranka svoje mednarodno poslovanje izvaja tudi na geografskih območjih z visokim tveganjem; in
- stranka sodi med dobrodelne organizacije, vendar nad svojim poslovanjem nima ustreznega nadzora.

Revizijska družba lahko na podlagi izkušenj in poznavanja strank, kot (ne)tvegano opredeli tudi drugo vrsto storitev, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

Distribucijska pot

Revizijska družba pri presoji distribucijskih poti, ki jih uporablja za identifikacijo ali nudenje svojih storitev stranki, s katero sklepa poslovno razmerje, kot distribucijsko pot z neznatnim tveganjem obravnava predvsem tisto, ki je skladna z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- poslovno razmerje se s stranko vzpostavlja ob njeni navzočnosti;
- stranka je pri nudenju storitev osebno navzoča oziroma je omogočeno redno neposredno komuniciranje z njo; in
- distribucijska pot ne omogoča stranki, da bi ostala anonimna.

Država ali geografsko območje stranke

Revizijska družba pri presoji sedeža ali geografskega območja izvajanja dejavnosti stranke, s katero sklepa poslovno razmerje, kot državo ali geografsko območje z neznatnim tveganjem obravnava predvsem tisto, ki je skladno z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- stranka ima sedež in opravlja dejavnost na območju držav članic EU;
- stranka ima sedež in opravlja dejavnost na območju enakovrednih tretjih držav;
- stranka ima sedež in opravlja dejavnost na območju tretje države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo nizko stopnjo korupcije ali drugih kaznivih dejanj; in
- stranka ima sedež in opravlja dejavnost na območju tretje države, za katere je na podlagi zanesljivih virov (kot so vzajemna ocenjevanja, poročila mednarodnih teles o stanju na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, poročila o spremljanju izvajanja ukrepov) ugotovljeno, da imajo vzpostavljene in učinkovito izvedene ukrepe glede boja proti pranju denarja in financiranju terorizma v skladu z revidiranimi priporočili Projektne skupine za finančno ukrepanje glede pranja denarja (Financial Action Task Force – FATF).

Seznam enakovrednih tretjih držav objavlja Urad na svojih spletnih straneh.

Revizijska družba pri presoji sedeža ali geografskega območja izvajanja dejavnosti stranke, s katero sklepa poslovno razmerje, kot državo ali geografsko območje s povečanim tveganjem obravnava predvsem tisto, ki je skladna z naslednjimi splošnimi usmeritvami:

- države, ki so uvrščene na seznam visoko tveganih tretjih držav s strateškimi pomanjkljivostmi, v katerih ne veljajo ustrezni ukrepi za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja ali financiranja terorizma;
- države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo precejšnjo stopnjo korupcije ali drugih kaznivih dejanj;
- države, za katere je na podlagi zanesljivih virov (kot so vzajemna ocenjevanja, poročila mednarodnih teles o stanju na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, poročila o spremljanju izvajanja ukrepov) ugotovljeno, da nimajo vzpostavljenih oziroma učinkovito izvedenih ukrepov glede boja proti pranju denarja in financiranju

terorizma v skladu z revidiranimi priporočili Projektne skupine za finančno ukrepanje glede pranja denarja (Financial Action Task Force – FATF);

- države, za katere veljajo sankcije, embargi ali podobni ukrepi, izdani s strani mednarodnih organizacij, kot sta Evropska unija ali Organizacija združenih narodov; in
- države, ki zagotavljajo financiranje ali podporo terorističnim organizacijam ali v katerih delujejo teroristične organizacije s seznama potrjenih terorističnih organizacij.

Revizijska družba sezname prej omenjenih držav lahko pridobi na naslednjih spletnih povezavah:

Države, proti katerim so uvedeni omejevalni ukrepi

1. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/8442/Consolidated%20list%20of%20sanctions
2. <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list>
3. http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika_in_mednarodno_pravo/mednarodna_varnost/o_mejevalni_ukrepi/

Seznam posameznikov in pravnih oseb, zoper katere veljajo omejevalni ukrepi

1. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/8442/Consolidated%20list%20of%20sanctions
2. <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list>
3. http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika_in_mednarodno_pravo/mednarodna_varnost/o_mejevalni_ukrepi/

Države po zaznavanju stopnje korupcije

1. <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>

Način upoštevanja kriterijev neznatnega tveganja stranke

Revizijska družba lahko stranko, s katero sklepa poslovno razmerje, obravnava kot stranko z neznatnim tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma, če le-ta po večini navedenih kriterijev v skladu s splošnimi usmeritvami izpolnjuje pogoje za neznatno tveganje, vendar v nobenem primeru po nobenem kriteriju ne sme zaznati povečanega tveganja pranja denarja in financiranja terorizma. V primeru slednjega je treba tako stranko obravnavati kot stranko s povečanim tveganjem.

Prepoved sklepanja poslovnega razmerja

Revizijska družba ne sklepa poslovnega razmerja s:

- stranko (fizične ali pravne osebe ter drugi subjekti), ki je na seznamu oseb, zoper katere so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov ali Evropske unije; in
- stranko s prebivališčem ali sedežem v entiteti, ki ni subjekt mednarodnega prava, oziroma ni mednarodno priznana kot država.

Prepoved izvajanja transakcij in sklepanja poslovnih razmerij velja tudi v primeru:

- transakcij, ki bi bile namenjene osebam oziroma subjektom, zoper katere so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali Evropske unije;
- transakcij, ki bi jih stranka izvršila v imenu in za račun osebe ali subjekta, zoper katerega so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali Evropske unije; in

- poslovnih razmerij, ki bi bila sklenjena v korist osebe ali subjekta, ki se nahaja na seznamu oseb in subjektov, zoper katere so sprejeti oziroma veljajo omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN ali Evropske unije.

Revizijska družba ne sme skleniti poslovnega razmerja ali opraviti transakcij, če stranka izkazuje lastništvo pravne osebe ali podobnega subjekta tujega prava na podlagi delnic na prinosnika, katerih sledljivost ni omogočena prek centralne klirinško-depotne družbe ali podobnega registra ali trgovalnih računov in se ga ne da ugotoviti na podlagi druge poslovne dokumentacije.

3 PREGLED STRANKE

Revizijska družba mora opraviti pregled stranke:

- pri sklepanju poslovnega razmerja s stranko;
- pri vsaki transakciji v vrednosti 15.000 EUR ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane;
- pri dvomu o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke; in
- vedno, kadar so v zvezi s transakcijo, stranko, sredstvi ali premoženjem razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije.

Pregled stranke se na splošno sestoji iz:

- ugotavljanja istovetnosti stranke in preverjanja njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov;
- ugotavljanja dejanskega lastnika stranke;
- pridobitve podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov ki jih zahteva zakon; in
- rednega skrbnega spremljanja poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri zavezancu.

Pri določanju obsega izvajanja prej navedenih ukrepov revizijska družba upošteva vsaj:

- namen sklenitve in naravo poslovnega razmerja;
- višino sredstev, vrednost premoženja ali obseg transakcij;
- čas trajanja poslovnega razmerja; in
- skladnost poslovanja z namenom sklenitve poslovnega razmerja.

Postopke in obseg izvajanja ukrepov revizijska družba opredeli v svojih notranjih aktih.

Pri sklepanju poslovnega razmerja revizijska družba izvede naslednje predpisane ukrepe:

- ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov;
- ugotavljanje dejanskega lastnika stranke; in
- pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov, ki jih zahteva zakon.

Navedeni ukrepi morajo biti izvedeni pred sklenitvijo poslovnega razmerja.

Poleg pregleda stranke revizijska družba lahko izvaja tudi:

- poenostavljeni pregled stranke; ali

- poglobljeni pregled stranke.

3.1 Poenostavljeni pregled stranke

Revizijska družba opravi poenostavljeni pregled stranke, če oceni, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, distribucijska pot, država ali geografsko območje predstavljajo neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Pri odločitvi, ali bo opravil poenostavljeni pregled stranke, zavezanec lahko upošteva tudi, ali je ugotovljeno neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma sektorjev ali dejavnosti neznatnega tveganja pranja denarja in financiranja terorizma in uredbo Vlade, s katero določi sektorje ali dejavnosti neznatnega ali povečanega tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Določanju strank, poslovnih razmerij, transakcij, produktov, storitev, distribucijskih poti, držav ali geografskih območij, za katere ocenjuje, da predstavljajo neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, lahko upošteva dejavnike neznatnega tveganja, ki jih s pravilnikom določi minister, pristojen za finance.

Revizijska družba v zadostni meri spremlja poslovne aktivnosti stranke in transakcije, da lahko prepozna neobičajne in sumljive transakcije. Poenostavljeni pregled stranke ni dovoljen, kadar v zvezi s stranko, transakcijo, premoženjem ali sredstvi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.

Pri poenostavljenem pregledu stranke revizijska družba pridobi podatke o:

- istovetnosti stranke in preveri njeno istovetnost na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov;
- dejanskem lastniku stranke; in
- namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov, če jih zahteva zakonodaja.

Podatke se pridobi z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo iz poslovnega, sodnega ali drugega javnega registra, ki jo posreduje stranka, oziroma z neposrednim vpogledom v poslovni, sodni ali drug javni register.

Če vseh zahtevanih podatkov ni mogoče dobiti na prej opisan način, revizijska družba pridobi manjkajoče podatke iz originalnih ali overjenih listin in druge poslovne dokumentacije, ki mu jih posreduje stranka. Če manjkajočih podatkov iz objektivnih razlogov ni mogoče dobiti niti na ta način, jih zavezanec pridobi neposredno iz pisne izjave zakonitega zastopnika ali pooblaščenca.

3.2 Poglobljeni pregled stranke

Revizijska družba opravi poglobljeni pregled stranke na podlagi ocene tveganja strank, poslovnih razmerij, transakcij, produktov, storitev, distribucijskih poti, držav ali geografskih območij, za katere ocenjuje, da predstavljajo povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma, upošteva dejavnike povečanega tveganja, ki jih s pravilnikom določi minister, pristojen za finance in te smernice.

Prav tako se poglobljeni pregled stranke opravi, kadar je stranka politično izpostavljena oseba.

V primerih poglobljenega pregleda stranke mora revizijska družba pridobiti vse informacije o stranki, kot jih zakon določa za pregled stranke, poleg tega pa še:

- če je stranka politično izpostavljena oseba, poleg običajnih ukrepov, revizijska družba:
 - pridobi v obsegu, ki je v skladu z oceno tveganja poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve ali distribucijske poti, za stranko oziroma dejanskega lastnika podatke o izvoru premoženja ter podatke o izvoru sredstev, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja oziroma transakcije, in sicer iz listin in druge dokumentacije, ki jih zavezancu lahko predloži tudi stranka; če teh podatkov ni mogoče dobiti na opisani način ali če je to v skladu z oceno tveganja poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve ali distribucijske poti, jih zavezanec pridobi neposredno iz pisne izjave stranke;
 - zagotovi, da zaposleni, ki vodi postopek sklepanja poslovnega razmerja s stranko pred njegovo sklenitvijo, obvezno pridobi pisno odobritev nadrejene odgovorne osebe, ki zaseda položaj višjega vodstva; odobritev nadaljevanja poslovnega razmerja se pridobi tudi, če se ugotovi politično izpostavljenost po sklenitvi poslovnega razmerja; in
 - po sklenitvi poslovnega razmerja s posebno skrbnostjo spremlja transakcije in druge poslovne aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja stranka;
- če je stranka iz visoko tvegane tretje države, poleg običajnih ukrepov revizijska družba:
 - pridobi dodatne podatke o dejavnosti stranke in pogosteje posodablja podatke o istovetnosti stranke in njenem dejanskem lastniku;
 - pridobi dodatne podatke o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja in podatke o razlogih nameravane ali opravljene transakcije;
 - pridobi podatke o izvoru sredstev in premoženja stranke ter dejanskega lastnika ter posebej o izvoru sredstev in premoženja, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali transakcije;
 - zaposleni pri zavezancu, ki vodi postopek sklepanja poslovnega razmerja s stranko, ki je povezana s tretjo državo z visokim tveganjem, pred njegovo sklenitvijo obvezno pridobi pisno odobritev nadrejene odgovorne osebe, ki zaseda položaj višjega vodstva; odobritev nadaljevanja poslovnega razmerja se pridobi tudi, če se ugotovi povezanost s tretjo državo z visokim tveganjem po sklenitvi poslovnega razmerja; in
 - po sklenitvi poslovnega razmerja s posebno skrbnostjo spremlja transakcije in druge poslovne aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja oseba, povezana s tretjo državo z visokim tveganjem, tako da zagotavlja pogostejše in dalj časa trajajoče spremljanje poslovanja vključno z opredeljevanjem transakcijskih vzorcev, ki jih je treba tudi naprej preučevati;
- v primerih povečanega tveganja pranja denarja in financiranja terorizma zavezanec poleg običajnih ukrepov izvede enega ali več dodatnih ukrepov, ki primeroma obsegajo:
 - pridobivanje dodatnih podatkov o dejavnosti stranke in pogostejše posodabljanje podatkov o istovetnosti stranke in njenem dejanskem lastniku;
 - pridobivanje dodatnih podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja in podatkov o razlogih nameravane ali opravljene transakcije;
 - pridobivanje podatkov o izvoru sredstev in premoženja stranke ter dejanskega lastnika ter podatkov o izvoru sredstev in premoženja, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali transakcije;
 - pridobivanje pisne odobritve nadrejene odgovorne osebe, ki zaseda položaj višjega vodstva, pred sklenitvijo poslovnega razmerja ali odobritve nadaljevanja poslovnega razmerja, če se oceni ali ugotovi povečano tveganje po sklenitvi poslovnega razmerja;

- o posebno skrbno spremljanje transakcij in drugih poslovnih aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja stranka; in
- o preverjanje verodostojnosti pridobljenih podatkov in dokumentacije pri zunanjih virih.

3.3 Identifikacija tujih politično izpostavljenih oseb

ZPPDFT-2 opredeljuje politično izpostavljeno osebo kot vsako fizično osebo, deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci.

Primeri politično izpostavljenih oseb so na primer:

- voditelji držav, predsedniki vlad, ministri in njihovi namestniki oziroma pomočniki;
- izvoljeni predstavniki zakonodajnih teles;
- člani vodstvenih organov političnih strank;
- člani vrhovnih in ustavnih sodišč ter drugih sodnih organov na visoki ravni, zoper odločitve katerih, razen v izjemnih primerih, ni mogoče uporabiti rednih ali izrednih pravnih sredstev;
- člani računskih sodišč in svetov centralnih bank;
- vodje diplomatskih predstavništev in konzulatov ter predstavništev mednarodnih organizacij, njihovi namestniki in visoki častniki oboroženih sil;
- člani upravnih ali nadzornih organov državnih podjetij, ki so v večinski lasti države; in
- predstojniki organov mednarodnih organizacij (kot so na primer predsedniki, generalni sekretarji, direktorji, sodniki), njihovi namestniki in člani vodstvenih organov ali nosilci enakovrednih funkcij v mednarodnih organizacijah.

Državno podjetje pa je družba, ki izpolnjuje enega izmed naslednjih pogojev:

- država ima večino glasovalnih pravic;
- država ima večino poslovnih deležev ali delnic;
- država ima pravico imenovati ali odpoklicati večino članov poslovodstva ali nadzornega sveta te družbe in je hkrati njena družbenica ali delničarka;
- država je delničarka ali družbenica in na podlagi pogodbe z drugimi delničarji ali družbeniki te družbe nadzoruje večino glasovalnih pravic v tej družbi; ali
- država ima pravico izvajati prevladujoč vpliv ali nadzor.

Za *ožjega družinskega člana* se šteje oseba, ki je zakonec ali zunajzakonski partner, partner iz sklenjene ali neskljenjene partnerske zveze, starš ter otrok in njegov zakonec ali zunajzakonski partner.

Ožji sodelavci takih oseb pa so osebe, za katere je znano, da so skupaj dejanski lastniki ali da imajo kakršne koli druge tesne poslovne odnose s politično izpostavljeno osebo. Ožji sodelavec je tudi fizična oseba, ki je edini dejanski lastnik poslovnega subjekta ali podobnega pravnega subjekta tujega prava, za katerega je znano, da je bil ustanovljen v dejansko korist politično izpostavljene osebe.

Namen identifikacije politično izpostavljenih oseb je predvsem v preprečevanju podkupovanja vidnejših ali pomembnejših oseb držav članic EU oziroma tretjih držav. Posledica podkupovanja so namreč neekonomske oziroma neustrezne odločitve, ki slabijo gospodarsko moč države in njen konkurenčni položaj na svetovnem trgu.

Podkupovanje uradnih oseb (sprejemanje in dajanje podkupnin) oziroma sprejemanje ali dajanje daril za nezakonito posredovanje je v KZ-1 opredeljeno kot kaznivo dejanje (od 267. do 269a. člen), za katerega je zagrožena zaporna kazen. Podkupovanje s tem tudi izpolnjuje pogoj »predhodnega kaznivega dejanja«, da se nadaljnje aktivnosti prikrivanja izvora tako pridobljenega premoženja smatrajo za pranje denarja.

Opravljanje storitev revizijske družbe fizičnim osebam je, zaradi narave teh storitev, redko, zato je pri vzpostavljanju poslovnih razmerij z njimi oziroma pri opravljanju transakcij za njih, treba še toliko več pozornosti posvetiti naravi in namenu takih poslovnih razmerij. V ta namen mora imeti revizijska družba izdelan sistem ocenjevanja tveganj, ki ji omogoča presoditi, ali je treba opraviti predpisane postopke identifikacije politično izpostavljenih oseb. Pri tem mora upoštevati predvsem:

- državljanstvo fizične osebe; ter
- vrsto, namen in vrednost poslovnega razmerja ali transakcije.

Revizijska družba mora zato v notranjem aktu, ki bo opredeljeval način identifikacije tujih politično izpostavljenih oseb, določiti najmanj:

- okoliščine, v katerih je potrebno izvesti postopke identifikacije;
- kdo vse je v revizijski družbi zadolžen za izvedbo postopkov identifikacije;
- vrsto in način pridobivanja podatkov;
- pogoje, ki o(ne)mogočajo sklenitev posla;
- okoliščine, v katerih mora revizijska družba o izsledkih opravljene identifikacije poročati navzven; ter
- način in roke hranjenja dokumentacije o opravljenih identifikacijah.

4 KONČNA DOLOČBA

Smernice se objavi na spletnih straneh Agencije med pravili revidiranja, ki so v Hierarhiji pravil revidiranja uvrščena na tretjo raven, revizijske družbe pa so dolžne svoje interne akte ter aktivnosti za izvajanje preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma uskladiti z njimi najkasneje do 1. 10. 2023.

Mihael Kranjc
namestnik predsednika
strokovnega sveta

PRILOGA: INDIKATORJI PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij morajo pri svojem delu upoštevati vsi zaposleni v revizijski družbi.

Seznam indikatorjev temelji na dveh splošnih načelih: poznati svojo stranko in poznati njeno poslovanje. Prvo načelo pomeni poznavanje strankine organizacijske strukture, drugo pa način njenega poslovanja. Pri ugotavljanju, ali so pri poslovanju posamezne stranke podani razlogi za sum pranja denarja, je potrebno presojati vsak indikator zase in obenem več indikatorjev skupaj (če so podani). Obstoj samo enega indikatorja, ki kaže na to, da je transakcija sumljiva, včasih zadošča za posredovanje podatkov Uradu za preprečevanje pranja denarja, včasih pa predstavlja zgolj opozorilo, da je treba skrbno preučiti transakcijo in z njo povezano stranko, da bi s tem morda odkrili še druge indikatorje.

Razlogi za sum so podani pri vseh transakcijah, ki niso v skladu s strankinim načinom poslovanja, ki je pričakovan glede na strankino organizacijsko strukturo in okoliščine, v katerih je bila transakcija izveden ali zgolj načrtovana.

Poznavanje stranke in njenega poslovanja predstavlja torej izhodišče za sklepanje, ali pri določenih transakcijah obstajajo razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma. Seznam indikatorjev ni dokončen in ga je potrebno tekoče prilagajati novim pojavnim oblikam pranja denarja in financiranja terorizma.

Sestavni del seznama indikatorjev so tudi indikatorji, ki jih v skladu z zakonom predpiše minister, pristojen za finance.

Revizorji morajo pri svojem delu upoštevati predvsem naslednje indikatorje za prepoznavanje sumljivih transakcij:

Splošni indikatorji

- Stranka govori ali celo prizna, da je vpletena v kazniva dejanja.
- Stranka noče, da se ji posreduje pošto na domači naslov.
- Stranka ima račune pri različnih finančnih inštitucijah na istem področju brez jasnega razloga.
- Stranka je spremljana ali nadzorovana.
- Stranka kaže nenavadno veliko zanimanje za sistem organiziranosti, kontrole in politike njihovega izvajanja.
- Stranka je skrivnostna in nasprotuje osebemu srečanju.
- Strankina domača oziroma službena telefonska številka je izklopljena ali neobstoječa, ko se jo skuša priklicati.
- Stranka je vključena v posle, ki niso značilni za njeno poslovanje.
- Stranka brez posebnega razloga vztraja pri hitri izvedbi posla ali transakcije.
- Opaženo je, da je stranka nedavno sklenila več razmerji z različnimi finančnimi inštitucijami.
- Stranka skuša vzpostaviti dobre in tesne odnose z osebjem.
- Stranka uporablja različna imena ali vzdevke in vrsto podobnih ali različnih poslovnih/stalnih naslovov.

- Stranka uporablja naslove poštnih predalov ali druge vrste poštnih naslovov namesto naslova ulice, pa to ni običajno za obravnavani kraj ali področje.
- Stranka ponuja denar, darila ali druge nenavadne ugodnosti, kot protiuslugo za izvedbo na videz nenavadne ali sumljive storitve.
- Stranka je predmet preiskave glede kaznivega dejanja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Poznavanje poročanja ali zahtev vodenja evidenc

- Stranka želi prepričati zaposlenega, da ne izpolni kakšnega dokumenta, ki je potreben za izvedbo posla ali transakcije.
- Strankino poizvedovanje o zahtevah poročanja nakazuje na njeno željo po izogitvi te obveznosti.
- Stranka zelo dobro pozna pravila, ki se nanašajo na poročanje sumljivih transakcij.
- Stranka deluje zelo poučena o zadevah, ki se nanašajo na pranje denarja in financiranja terorizma.
- Stranka sama od sebe hitro začne zagotavljati, da so sredstva »čista« in niso »oprana«.

Identifikacijski dokumenti

- Stranka daje dvomljive ali nejasne informacije.
- Stranka predloži navidezno neustrezne dokumente oziroma dokumente, ki so videti ponarejeni, prikrojeni ali nepravilni.
- Stranka se upira predložitvi osebnih dokumentov.
- Stranka predloži samo kopije osebnih dokumentov.
- Stranka poizkuša opraviti identifikacijo z drugimi dokumenti, ki niso osebni dokumenti.
- Stranka pretirano zamuja s predložitvijo dokumentov podjetja.
- Vsi identifikacijski dokumenti so izdani v tujini oziroma je njihovo verodostojnost težko preveriti.
- Vsi predloženi identifikacijski dokumenti so videti novi oziroma so bili pred kratkim izdani.

Gotovinske transakcije

- Stranka želi poslovati v gotovini, čeprav to ni običajno za njeno dejavnost.
- Stranka pri gotovinskih transakcijah prinaša večje vsote nepreštetega denarja.
- Stranka želi od revizijske družbe, da hrani večje vsote denarja oziroma jih nakaže v njenem imenu.

Ekonomski razlogi

- Posel ni skladen s strankinim finančnim stanjem oziroma njenim običajnim poslovanjem.
- Posel ali transakcija nista skladna z običajnim načinom izvajanja dejavnosti oziroma nimata ekonomske vrednosti za stranko.
- Posel ali transakcija se po nepotrebnem zapletata.
- Aktivnosti stranke so neskladne s pričakovanji glede opravljanja dejavnosti.

- Posel ali transakcija (kot vmesne člene) vključuje tudi neprofitne ali dobrodelne organizacije, za kar ni pravega ekonomskega razloga.

Posli in transakcije, ki vključujejo druge države

- Stranke in druge v posel vključene stranke nimajo vidnih ali smiselnih poslovnih ali drugih povezav s Slovenijo.
- Stranka uporablja plačilna sredstva, ki so izdana v drugi državi, čeprav v tej državi ne opravlja dejavnosti oziroma ne prebiva v njej ne stalno ne začasno.
- Posli ali transakcije vključujejo države, ki so poznane po bančnem oziroma gospodarskem sistemu, ki posameznikom ali podjetjem omogoča visoko stopnjo tajnosti ali prikritega delovanja.

Transakcije in poslovanje, vezano na »Offshore« države

Vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja posle ali transakcije tudi izven meja, mora upoštevati predvsem naslednje indikatorje:

- Akumuliranje večjih zneskov, neskladnih z obsegom strankine poslovne aktivnosti, ki so posledično preneseni v »offshore« države.
- Posojila z jamstvom »offshore« bank.
- Dana ali prejeta posojila od »offshore« podjetij.
- Uporaba plačilnih sredstev, izdanih s strani »offshore« bank.

Indikatorji, značilni za dejavnost revidiranja in računovodenja

- Strankino poslovanje močno odstopa od povprečnega oziroma finančnega povprečja ostalih.
- Stranka živi preko svojih realnih zmožnosti.
- Stranka prejema plačila s strani neobičajnih virov.
- Stranka pogosto menja svoje knjigovodje oziroma računovodje.
- Stranka ni sigurna glede lokacije hranjenja poslovnih knjig družbe.
- Družba v računovodskih izkazih evidentira neobstoječ ali že poravnani dolg.
- Družba nima zaposlenih, kar ni običajno za njeno vrsto poslovanja.
- Družba plačuje neobičajne honorarje za svetovanje v »offshore« družbah.
- Družba neprestano posluje z izgubo, vendar njen obstoj ni ogrožen, za kar ne obstajajo razumljivi razlogi.
- Posojila lastnikov podjetju niso skladna z naravo poslovanja podjetja.
- Pregledovanje originalnih dokumentov kaže na napake v poslovanju, ki pa jih ni mogoče razbrati iz poslovnih knjig.
- Družba plačuje (nakazuje) velike vsote denarja podrejenim ali drugače nadziranim družbam, ki odstopajo od običajnega poslovanja.
- Družba razpolaga z obsežnim osebnim in potrošniškim premoženjem (plovila, luksuzni avtomobili, stanovanjskimi enotami in rezidencami), ki ne sodi v običajne okvire poslovanja podjetja družbe oziroma panoge.

- Družbi zaračunavajo podjetja ali organizacije, ki imajo sedež v državah, v katerih ni ustrezne zakonodaje za preprečevanje pranja denarja in ki so znane kot davčne oaze oziroma imajo bančni sistem, ki dovoljuje veliko tajnost strank.